T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/293
KARAR NO : 2021/387
KARAR TR : 05/07/2021

ÖZET: 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen *"konu ve dava sebebinin aynı olması"* ve *"hakkın yerine getirilmesinin imkânsız bulunması"* koşullarını taşımayan BAŞVURUNUN REDDİ gerektiği hk.

K A R A R

Adli Yargı Yerinde
Davacı : Milli Savunma Bakanlığı
Vekili : Av. E. Y.
Davalı : E.Ç.
Vekili : Av.S.A.
İdari Yargı Yerinde
Davacı : D. Y.
Vekili : Av. B. Y.
Davalı : Milli Savunma Bakanlığı
Vekili : Av.G.O.K.

Hüküm Uyuşmazlığının Giderilmesi İsteminde Bulunan : .Ç.
Karşı Taraf : Milli Savunma Bakanlığı

I. ADLİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

A. Dava Konusu Olay

1. Davacı Milli Savunma Bakanlığı, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun Ek 3.maddesi uyarınca hazırlanan 2018 Yılı Askeri Personel Yan Ödeme Kararnamesi kapsamında davalının sağlık raporuna istinaden kendisine ödeme yapıldığı, 2018 yılında tazminat oranı 2/3'ten 1/3'e düşürülünce 01/01/2018 ile 15/06/2018 tarihleri arasında 2/3 oranı üzerinden davalıya ödenmiş bulunan yan ödeme tutarlarına tekabül eden kamu alacağının Kararnamenin geçerlilik tarihi olan 01/01/2018 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle 05/09/2019 tarihinde adli yargı yerinde karşı dava açmıştır.

B. Yargılama Aşaması

2. **Bartın 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 19/03/2021 tarihli ve E.2019/311, K.2021/260 sayılı kararı ile;** davanın kısmen kabulü, kısmen reddi ile; davacı tarafça davalıya fazla ödendiği anlaşılan tutarın temerrüt tarihinden itibaren yasal faizi ile davalıdan alınarak davacıya verilmesine, fazlaya ilişkin talebin reddine, kesin olmak üzere karar verilmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava, 2018 yılı Askeri Personel Yan Ödeme Kararnamesi kapsamında davalıya fazla ödenen bedelin iadesi talebine ilişkindir.*
>
> *Davacı kurum tarafından 2018 yılına ilişkin yan ödeme kararnamesi kapsamında 2/3 oranında ödenen yan ödemelerin 1/3 olması gerektiği tespit edilerek fazla ödenen bedelin iadesi için davalı tarafa ihtar yapılmış ancak davalı tarafça kurum tarafından fazla ödenen bedel iade edilmemiştir.*
>
> *Davacı kurum tarafından davaya konu işlemin iptaline ilişkin açıldığı iddia edilen dava dosyası bilgileri davalı tarafça dosyaya ibraz edilmediğinden, davaya konu idari işlemin kesinleştiği kabul edilmiştir, bu nedenle idari işlemin yerinde olup olmadığının denetimi Mahkememizin görevinde değildir.*
>
> *Kesinleşen idari işlem uyarınca, davacının davalıdan alacaklı olduğu miktarın tespiti için dosya bilirkişiye gönderilmekle, hükme esas alınan bilirkişi raporunda, davalının raporu doğrultusunda yan ödeme tazminatının 1/3 olması gerekirken davacı kurum tarafından 2/3 oranında ödendiğinin maaş bordrolarından tespit edildiğini, kurum tarafından Ocak - Haziran ayları için 49534 puan üzerinden hesaplama yapıldığını ancak 2018 yılının Ocak, Şubat, Mart, Nisan aylarının 2018 yılındaki yan ödeme puanının 35740 olduğu, Mayıs, Haziran aylarının 49543 olduğunun ve bu çerçevede hesaplama yapıldığından davacı kurumun alacağının 4.695,86 TL olduğunun tespit edildiği anlaşılmakla, bilirkişi raporu hükme esas alınarak davacının kabulüne karar vermek gerektiği..."*

II. İDARİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

A. Dava Konusu Olay

3. Davacı; Karamürselbey Eğitim Merkezi Sos. Hiz. Komutanlığı emrinde Torp. Asb. Üçvş. olarak görev yapmakta iken,TSK Askeri Personel Yan Ödeme Kararnamesi EK-2 çizelgede, denizaltıcı personele ödenen 12000 puan temininde güçlük zammının hak sahibi olmamasına rağmen Nisan-Aralık 2017 ve Ocak-Kasım 2018 tarihleri arasında ödendiği, dava konusu işlemle, bahse konu yersiz ödemenin faizsiz olarak hesaplanan toplam tutarın hesaplanacak faiziyle birlikte Altınova Mal Müdürlüğü'ne yatırılmasının istenildiğinden bahisle Karamürselbey Eğt. Mrk. Komutanlığının 18/12/2013 tarih ve L0J:81256756-1440-10626-18 sayılı yan ödeme kesinti icmal listesi ekli işleminin iptali istemiyle 04/03/2019 tarihinde Milli Savunma Bakanlığı'na karşı idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. Yargılama Aşamaları

4. **Bursa 1. İdare Mahkemesinin 22/10/2019 tarihli ve E.2019/278, K.2019/962 sayılı kararı ile**dava konusu işlemin 2018 yılına ait kısmının 9.269.46 TL istenilmesine ilişkin kısmı yönünden iptaline, dava konusu işlemin 2018 yılına ait kısmının 714.75 TL istenilmesine ilişkin kısmı yönünden reddine, dava konusu işlemin 2017 yılına ilişkin kısmı yönünden ise karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir. Kararın ilgili kısmı şu şekildedir:

> *"...davacıya fazladan ödeme yapılması hatalı olsa dahi anılan Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu Kararı uyarınca bu şekilde yapılan ödemelerin istirdadının, ancak en son yapılan hatalı ödeme tarihinden itibaren 60 gün içinde istenebileceği bu süreyi aşan dönemlerde yapılan ödemelerin geri alınmasının mümkün olmadığı açık olup, uyuşmazlıkta davacıdan istenen 15 Kasım 2018 tarihinde yapılan ödemenin bu dönem içerisinde kaldığı, dolayısıyla hatalı ödeme kapsamında davacıdan istenebileceği anlaşıldığından bu ödemeler dışındaki döneme ilişkin (9.269,46-TL.'lik kısım) dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.*
>
> *Öte yandan anılan Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu Kararı uyarınca bu şekilde yapılan ödemelerin istirdadının, ancak en son yapılan hatalı ödeme tarihinden itibaren 60 gün içinde istenebileceğinden bu dönem içerisinde kalan 714,75-TL'nin (15 Kasım 2018 tarihli 'net' ödeme) davacıdan istenilmesinde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır..."*

5. İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Üçüncü İdare Dava Dairesinin 18/12/2020 tarihli veE.2020/176, K.2020/823 sayılı kararıyla, istinaf başvurularının reddine kesin olarak karar verilmiştir.

III. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK

6. Adli yargı yerinde davalı Emin Çetin, Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına sunulmak üzere 12/04/2021 tarihinde Bartın Asliye Hukuk Mahkemesi kayıtlarına giren dilekçesinde, her iki davanın yan ödeme yapıldığı gerekçesiyle kişilere çıkarılan borç üzerine olduğunu, her iki tarafta Milli Savunma Bakanlığının taraf olduğunu, adli ve idari yargı kararlarının konusu ve sebebinin aynı olduğunu, kararların kesinleştiğini, kararlar arasında uyuşmazlık bulunduğunu, Uyuşmazlık Mahkemesi Kanunu'nun 24. maddesine göre çelişik kararlar nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiğini ifade ederek; Bartın2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 19/03/2021 tarihli ve E.2019/311, K.2021/260 sayılı kararıyla, Bursa 1. İdare Mahkemesinin 22/10/2019 tarihli ve E.2019/278, K.2019/962 sayılı kararı arasındaki hüküm uyuşmazlığının giderilmesini talep etmiştir.

7. Dilekçe içeriği ile dilekçeye ekli karar suretleri ve Mahkememizce istenilmesi üzerine ilgili Mahkemelerce gönderilen dava dosyaları incelendiğinde, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ile Danıştay Başsavcısının görüşlerinin alınmasına gerek görülmemiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

8. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un*"Mahkemenin görevi"* başlığını taşıyan 1. maddesinin ilk fıkrası şöyledir:

> *"Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir."*

9. 2247 sayılı Kanun'un, 3.Bölümünde, *"Hüküm Uyuşmazlığı"* üst başlığı altındaki 24. maddesi şöyledir:

> *"(Değişik birinci fıkra: 21/1/1982 - 2592/7 md.) 1 nci maddede gösterilen yargı mercileri (1) tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir.*
>
> *(Mülga ikinci fıkra: 2/7/2018 – KHK-703/183 md.)*
>
> *İlgili kişi veya makam Uyuşmazlık Mahkemesine başvurarak hüküm uyuşmazlığının giderilmesini istiyebilir. Bu halde olumsuz görev uyuşmazlığının çıkarılması ile ilgili 15 ve 16 ncı maddelerdeki usul kuralları uygulanır."*

10. 2247 sayılı Kanun'un Yargı merciince yapılacak işlemler başlıklı 15. maddesi şöyledir:

> *"Olumsuz görev uyuşmazlıklarında dava dosyaları, son görevsizlik kararını veren yargı merciince,*

bu kararın kesinleşmesinden sonra taraflardan birinin istemi üzerine, ilk görevsizlik kararını veren yargı merciine ait dava dosyası da temin edilerek Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir ve görevli yargı merciinin belirlenmesi istenir."

11. 2247 sayılı Kanun'un Uyuşmazlık Mahkemesince yapılacak işlemler başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"Uyuşmazlık Mahkemesi, olumsuz görev uyuşmazlığı ile ilgili dosyaların ilk incelemesi sırasında ve gerekli gördüğü hallerde ilgili Başsavcıların görüşünü de alarak, görevli yargı merciini belirten kararını verir. "

V. İNCELEME VE GEREKÇE

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/07/2021 tarihli toplantısında, Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, 2247 sayılı Kanun'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

13. 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının ortaya çıkabilmesi için:

a) Uyuşmazlık doğuran hükümlerin, adli ve idari yargı mercileri tarafından verilmesi,
b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,
c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,
d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,
e) Kararlarda arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

14. Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli ve idari yargı kararlarının incelenmesinden; ortada adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu; her iki kararda işin esasının hükme bağlandığı; taraflardan en az birinin (Milli Savunma Bakanlığı) aynı olduğu anlaşılmaktadır.

15. Konu ve dava sebebinin aynı olup olmadığına gelince: Yukarıda ayrıntılı olarak değinilen mahkeme kararları irdelendiğinde, her iki davanın konusunun *"askeri personele yapılan yan ödeme zam ve tazminatlarından"* kaynaklandığı açık ise de, ödemelerin yöneldiği şahıslar ve şahısların konumlarının farklı olduğu, davaya konu edilen ödeme sebeplerinin her iki yargı kolunda birbirinden farklılık arzettiği; Mahkemelerce karar verilirken farklı hukuki değerlendirmeler yapıldığı; her bir kararın, tarafları bakımından ayrı ve uygulanabilir hukuki sonuçlar doğurduğu anlaşıldığından Asliye Hukuk Mahkemesi ile İdare Mahkemesinin verdiği kararlar arasında, Hüküm Uyuşmazlığının oluşmasında aranan koşullardan olan *"konu ve dava sebebinin aynı olması"* koşulunun gerçekleşmediği sonucuna varılmıştır.

16. Diğer taraftan, davacıları konu ve sebepleri farklı olan davalarda verilen kararlar arasındaki çelişki nedeniyle *"hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması"* koşulunun gerçekleşip gerçekleşmediği hususu irdelendiğinde; 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesi ile, iki ayrı yargı merciinden verilen çelişik kararlar nedeniyle bir kimsenin hakkının yerine getirilmesinin olanaksız bulunması halinde, Uyuşmazlık Mahkemesi'nce bu çelişkinin giderilmesi yoluyla, o kimse hakkında bir çözüme ulaşılması amaçlanmakta olup, bu suretle verilecek kararın uyuşmazlıkla ilgisi bulunmayan özel ve tüzel kişileri etkilememesi gerekmektedir.

17. Diğer bir anlatımla *"hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması"* durumu; davacı yönünden sübjektif bir nitelik taşımakta ve yargı kararı ile kendisine tanınmış bir hakkın yerine getirilmemesi söz konusu iken, davalı idare yönünden, ilamı yerine getirmekle yükümlü olması bakımından objektif bir nitelik taşımakta ve davacıya yargı kararı ile tanınmış olan bir hakkın idarece yerine getirilmesinin olanaksızlığını ifade etmektedir.

18. Bilindiği üzere, mahkeme kararı, kural olarak, davanın taraflarını bağlar ve bunlar için kesin hüküm sonucunu doğurur. Ancak, verilen karar üçüncü kişileri bağlamaz. Buna göre, farklı davacıların, birbirlerinden bağımsız olarak iki ayrı yargı kolunda açtıkları davaların konularının aynı olduğundan söz edilemeyeceği gibi, iki farklı davada, iki farklı davacı hakkında verilen iki farklı kararda çelişki bulunduğundan söz etmek de olanaksızdır.

19. Öte yandan idari yargı yerince dava konusu işlemin kısmen iptali, kısmen reddi ve kısmen karar verilmesine yer olmadığı yolunda verilen karar ile adli yargı yerlerinde davanın kısmen kabulü ve kısmen reddi yolunda verilen kararların birbirlerinin uygulanmasına engel teşkil etmediği gözetildiğinde, başvuruda bulunan Emin Çetin yönünden hakkın yerine getirilmesinin imkansızlığından da söz edilemez.

20. Yukarıda belirtilen somut olaylar ve mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, adli ve idari yargı yerlerinde verilen kararlar arasındaki hüküm uyuşmazlığı bulunduğundan söz edilemeyeceği açıktır.

21. Bu durumda, 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen *"konu ve dava sebebinin aynı olması"* ve *"kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması"* koşullarını taşımayan

başvurunun reddi gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle,

2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen *"konu ve dava sebebinin aynı olması"* ve *"kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması"* koşullarını taşımayan BAŞVURUNUN REDDİNE,

05/07/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Şükrü BOZER	Mehmet AKSU	Birol SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN